

Oefening lekkage ammoniak bij Heineken

Heineken Zoeterwoude maakt gebruik van ammoniak als koelmiddel.

In Zoeterwoude is ongeveer 80 ton ammoniak opgeslagen verdeeld over verschillende installaties.

In aansluiting op de training 'Veilig werken met ammoniak' is **VEILIGHEID** op uitnodiging van Thom van de Logt (van de Logt & Joosten BV/GEA Grenco B.V.) en Aad van der Meer (Commandant bedrijfsbrandweer Heineken) aanwezig bij de oefening 'optreden bij incidenten met ammoniaklekkages'.

Scenario's uitgangspunt oefening

De scenario's voor de oefeningen zijn afgeleid uit de Aanvullende Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (ARIE) die Heineken op grond van de aanwezige risico's moet maken. Tijdens de oefening worden ammoniaklekkages binnen in het koelhuis en in de buitenlucht bij het verladen van ammoniak gesimuleerd. Heineken is een BRZO-plichtig (Besluit Risico Zware Ongevallen) bedrijf en daarom verplicht om minimaal één keer per jaar gezamenlijk met de brandweer te oefenen. In de ochtend wordt met de bedrijfsbrandweer geoefend. In de middag neemt ook de brandweer Leiden deel aan de oefening.

Organisatie bedrijfsbrandweer en BHV

Binnen Heineken vindt momenteel een verandering plaats in de organisatie van de bedrijfsbrandweer en de BHV. Het hele bedrijf gaat van een vijf-ploegen naar een drie- ploegendienst. De organisatie van bedrijfsbrandweer en BHV wordt daarop aangepast. Er wordt gewerkt in calamiteitenteams die bestaan uit twaalf personen: een calamiteitencoördinator, een communicatiecoördinator, zes bedrijfsbrandweerlieden en vier BHV'ers. De calamiteitencoördinatoren (calco's) sturen de BHV'ers aan en zijn aanspreekpunt voor de externe hulpverleningsdiensten. De communicatiecoördi-

Burgemeester van Zoeterwoude krijgt uitleg over de bestrijding van het incident.

natoren (comco's) zijn medewerkers van de beveiliging en werken in ploegendienst aan de 'poort'. Zij verzorgen bij een calamiteit de communicatie tussen het calamiteitenteam en de in- en externe hulpverleners. Zij treden ook op als gids voor de externe hulpverleningsdiensten. Tijdens een calamiteit wordt het calamiteitenteam ondersteund door deskundigen van Heineken zelf, afhankelijk van het soort incident. Bij de oefeningen met ammoniaklekkage zijn de energiespecialist en de milieuspecialist paraat om advies te geven.

Ammoniakalarm

Het afgaan van het ammoniakalarm betekent het startsein voor de oefening. In een container bij het koelhuis is een ammoniaklekkage opgetreden. Binnen zeer korte tijd is de bedrijfsbrandweerauto met bemanning ter plaatse. In overleg met de 'calco' en 'comco' wordt een inzet gepleegd. De energiespecialist geeft waar nodig advies over de bestrijding van het incident. Nummer 1 en 2 van de brandweerploeg gaan op verkenning uit en overleggen met de bevelvoerder over de inzet. Zij besluiten over te gaan tot het

redden en vervolgens afspoelen van het slachtoffer. Einde oefening. Uit een evaluatie met alle betrokkenen komt als verbeterpunt naar voren dat het spoelen van het slachtoffer binnen moet gebeuren en niet buiten. Door de ammoniak heeft het slachtoffer twee problemen: hij heeft het ontzettend koud en hij heeft problemen met ademen. Door binnen te spoelen in een aangename temperatuur wordt verdere afkoeling voorkomen. Nadat het slachtoffer is gespoeld, kan het in halfzittende houding in de buitenlucht worden

Lotussslachtoffers bij ammoniaklekkage.

Aankomst 'calco'.

Afvoeren slachtoffer.

geplaatst. Een ander verbeterpunt is het duidelijker aangeven van de grens tussen besmet en onbesmet gebied, zodat duidelijk is wie wel en wie niet is besmet. Ook zou er een afzetlint op grotere afstand moeten worden geplaatst om publiek weg te houden van het incident. Het tweede team gaat met deze aandachtspunten in het achterhoofd op voor de volgende oefening. Bij het tweede scenario blijkt dat deze verbeterpunten snel worden opgepakt door het tweede team.

Lekkage in de buitenlucht

Na de lunch maakt iedereen zich op voor de oefening met de brandweer Leiden. In het scenario van de oefening zijn bij het verladen van ammoniak slangen gaan lekken. Er zijn twee slachtoffers. De oefening kan rekenen op veel belangstellenden. Naast de plaatsvervangend productiemanager en specialisten van Heineken is ook de burgemeester van Zoeterwoude, Mevrouw mr. E.G.E.M. Bloemen, paraat. De brandweer Leiden is goed vertegenwoordigd door leidinggevend en een groep brandweerlieden in opleiding. De lekkage op het verladingspunt wordt opgemerkt door het detectiesysteem en een luid alarm schalt over het terrein. Binnen korte tijd verschijnt de bedrijfsbrandweer-auto ter plaatse. De veiligheidslijn wordt uitgerold en in veilig gebied overlegt de bevelvoerder met 'calco', 'comco' en specialisten van Heineken. Er wordt besloten tot inzet van nummer 1 en 2. Zij benaderen het incident voorzien van brancard. Al snel worden nummer 3 en 4 ingezet om ook het tweede Lotusslachtoffer te redden. De slachtoffers worden afgevoerd en in het dichtstbijzijnde gebouw gespoeld. Vervolgens wordt gemeten

of de slachtoffers geheel vrij zijn van ammoniak, voordat zij worden overgedragen aan de ambulance. De BHV'ers hebben ongeveer tegelijkertijd een afzetlint geplaatst en houden publiek achter dit lint op veilige afstand van het incident. De brandweer Leiden is via een (gesimuleerde) doormelding gealarmeerd en onderweg. Zodra de brandweer Leiden is gearriveerd, wordt de inzet van een gaspak-kenteam voorbereid en met hulp van collega's hijsen de gaspakdragers zich in het pak. Zij worden ingezet om de afsluiters te dichtten, zodat de lekkage wordt gestopt.

Afhandeling incident

Met het beëindigen van de lekkage is een dergelijk incident 'in het echt' nog niet afgehandeld. Het incident is dan al gemeld bij de Arbeidsinspectie en milieu-inspectie, die nader onderzoek komen doen. Er moet worden bekeken of het vervuilde bluswater goed is afgevoerd en of daar nog aanvullende maatregelen voor nodig zijn. De

incident afgeweken van de aanrijroute die gezien de windrichting gewenst was. Door bedrijfsactiviteiten op het terrein was het niet mogelijk om deze aanrijroute te volgen en is er beargumenteerd van afgeweken. De herkenbaarheid van de 'calco' en 'comco' moet worden verbeterd door gebruik van duidelijke hesjes en een herkenbare auto. Dit was nu niet mogelijk, omdat de auto en de hesjes voor het 'normale' werk nodig waren. Verder zal nader worden bekeken hoe de communicatie via portofoon kan worden verbeterd, zodat de 'comco' voor alle partijen goed bereikbaar is. Positief was het goede overleg tussen bevelvoerders van Heineken en brandweer Leiden en de specialisten. De evaluatoren waren ook zeer te spreken over de rust die in de bevelvoering werd waargenomen. Al met al kunnen de deelnemers met een tevreden gevoel terugkijken op de oefendag. VEILIGHEID reed dan ook met een gerust hart langs de ammoniak-opslag terug naar huis. (JdH)

Al met al kunnen de deelnemers met een tevreden gevoel terugkijken op de oefendag.

toedracht van het incident wordt nader onderzocht door Heineken zelf. Waar nodig worden voorzieningen en procedures aangepast en eventueel aanvullende opleiding/instructie gegeven.

Einde oefening

In de evaluatie van de middagoefening komen een aantal aandachtspunten naar voren. Zo is er bij het aanrijden naar het

BHV houdt publiek op afstand.

Gaspakteam in actie.

Overleg tussen bevelvoerders en energiespecialist.